

Marko Asell sd

Kirjallinen kysymys puheterapian hintakatosta

Eduskunnan puhemiehelle

Kansaneläkelaitos (Kela) on avannut vaativan lääkinällisen kuntoutuksen puheterapian kilpailutuksen, jossa puheterapialle on asetettu erillinen hintakatto. Kilpailutus on sittemmin keskeytetty hankintapyynnössä havaitun virheen vuoksi. Asetettu hintakatto on herättänyt laajaa huolta alan toimijoiden keskuudessa.

Puheterapia on korkeaa osaamista edellyttävää ylemmän korkeakoulututkinnon vaativaa asiantuntijatyötä. Hintakatto on asetettu vuoden 2022 kilpailutuksen keskiarvon tasolle, vaikka elinkustannusindeksi on noussut vuosien 2022—2025 välillä merkittävästi, Tilastokeskuksen mukaan noin +8,28 %. Lisäksi uudella sopimuskaudella muutetaan matkakulujen korvausperusteita siten, että erityisesti haja-asutusalueilla toimivien terapeuttien korvaukset pienenevät tuntuvasti.

Puheterapian käyntihinta ei kata ainoastaan varsinaista asiakastapaamista, vaan myös käyntien suunnittelun, yksilöllisen materiaalin valmistelun (ml. AAC-materiaalit), kirjaamisen, lausuntojen laatimisen, yhteydenpidon perheisiin ja yhteistyötahoihin, terapiasuunnitelmien laadinnan, aikataulutuksen, työnohjauksen sekä siirtymisiin kuluva ajan. Itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat puheterapeutit vastaavat lisäksi itse kaikista yritystoiminnan kuluista, kuten veroista, YEL-maksuista, vakuutuksista, toimitila- ja materiaalikulusta sekä koulutuksesta. Peruutetut käynnit ja päätösviiveet jäävät usein yrittäjän riskiksi.

Hintakatto on asetettu vain puheterapialle, ei muille vaativan lääkinällisen kuntoutuksen terapioille, mikä herättää kysymyksiä kilpailutuksen tasapuolisuudesta. Kun hintakatto on käytännössä sitova, tarjouksia tehdään todennäköisesti katon mukaisesti, jolloin todellinen hintakilpailu estyy. Samalla laatukriteerien merkitystä on kavennettu, mikä asettaa pitkän työkokemuksen ja laajan täydennyskoulutuksen omaavat terapeutit samaan asemaan vastavalmistuneiden kanssa ilman, että osaaminen voisi heijastua hintaan. Työkokemuksen ja osaamisen huomioimattomuus asettaa kokeneet ja vaativaan kuntoutukseen erikoistuneet terapeutit heikompaan asemaan.

Puheterapian tarve on kasvanut kielellisten vaikeuksien lisääntyessä, ja koulutusmääriä on lisätty. Kun terapeutteja on enemmän saatavilla, myös Kelan kustannukset luonnollisesti kasvavat. Kulujen kasvua pyritään kuitenkin rajaamaan hintakatolla, mikä voi heikentää alan elinvoimaisuutta ja palveluiden saatavuutta erityisesti haja-asutusalueilla. Samalla vaarana on, että asiakasmääriä kasvatetaan laadun kustannuksella, mikä ei ole kuntoutujien eikä veronmaksajien edun mukaista.

Kirjallinen kysymys KK 37/2026 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin laskelmiin ja vaikutusarvioihin puheterapian hintakaton taso perustuu, ja miten siinä on huomioitu inflaation, muuttuneiden matkakorvauskäytäntöjen sekä yrittäjien kustannusrakenteen vaikutukset,

miten hallitus varmistaa, ettei hintakatto johda palveluiden laadun heikkenemiseen, terapeuttien työkuorman kohtuuttomaan kasvuun tai alan vetovoiman heikentymiseen ja

miten kilpailutuksessa turvataan todellinen kilpailu ja kokeneiden, vaativaan kuntoutukseen erikoistuneiden terapeuttien osaamisen huomioiminen?

Helsingissä 18.2.2026

Marko Asell sd